

Ирена Зечевих

irena.zecovic.bp@gmail.com

Александар Радовић

aradddovic@gmail.com

Библиотека Матице српске, Нови Сад

УДК: 027.54(497.11Нови Сад)

DOI: 10.7251/BSCSR1908036Z

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ НА ОСНОВУ БИБЛИОТЕЧКЕ ГРАЂЕ И ИЗВОРА ИЗ ПОСЕБНИХ ЗБИРКИ БМС

Сажетак: У овом раду, одабраним примерцима књижне и некњижне библиотечке грађе и извора представљена је прошлост и садашњост пословања Библиотеке Матице српске из Новог Сада. Историјат и савремени тренутак БМС приказан је каталогизованим и дигитализованим проспектима и водичима у издању Библиотеке, као и позивницама, фотографијама и плакатима који сведоче о раду Библиотеке Матице српске. Промовисана је фотографија седишта Матице српске када је БМС већ деценијама пословала у главном граду Војводине, као и плакати на којима је, заједно са другим установама културе, означена као организатор изложби у Новом Саду и Покрајини. Изложбени каталози објављивани су када је, деведесетих година 20. века, Библиотека Матице српске организовала програме поводом јубилеја значајних личности српске просвете, науке и културе, док се данас изложбе организују у електронском формату о чему постоје записи на сајту БМС. Рад документује различита информативна средства којима је активност Библиотеке Матице српске на каталогизацији и заштити српске писане грађе и извора приближена не само домаћој културној јавности. Водичи о раду БМС приказују пословање и функције Библиотеке као националног и завичајног ресурса штампане грађе и извора. Поменути активностима Библиотека Матице српске потврдила се као значајан учесник културног живота у Србији.

Кључне речи: Библиотека Матице српске, некњижна библиотечка грађа и извори, Посебне збирке, каталогизација, дигитализација, водичи, плакати, фотографије

Увод

Опредељење аутора овог рада да готово двовековно присуство Матице српске и Библиотеке Матице српске у, не само српској културној јавности, представи одабраним јединицама књижне и некњижне библиотечке грађе и извора произашло је из неколико разлога. Први је намера да се о оснивању Матице српске, њеном пресељењу у Нови Сад (и раду установе у том граду све до данас) остави сведочанство у виду фотографија, плаката, изложбених каталога и водича. Поменута библиотечка грађа и извори значајни су трагови који документују присуство Матице српске на домаћој и међународној културној мапи. Други разлог односи се на чињеницу да су библиотечка грађа и извори данас информатор о делатности бројних баштинских установа културе у Србији и иностранству. Након низа историографских извора о раду Матице српске у прошлости и данас¹, аутори текста су се определили да мисију Матице српске и Библиотеке Матице српске представе књижном и некњижном грађом која се налази у Посебним збиркама Библиотеке Матице српске.

Оснивање и рад Матице српске са Библиотеком у Пешти и Новом Саду Фотографија Текелијанума из једне пештанске улице, новосадске адресе Матице српске и Библиотеке Матице српске

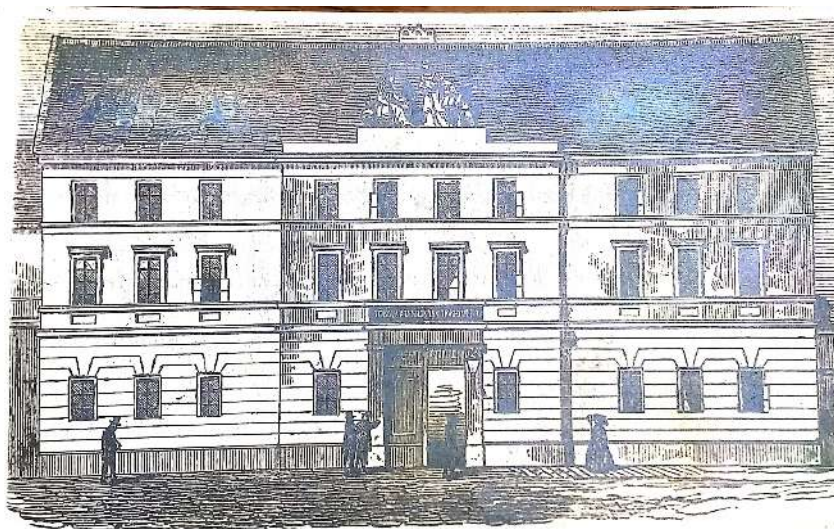
Према речима Живана Милисавца „за културни и књижевни живот Мађара и Срба у Пешти свакако није био без значаја и књижевни круг Михаила Витковића (1778-1829)²,

---

¹ Живан Милисавец, *Историја Матице српске, I део, време националног буђења и културног препорода, 1826-1864*. (Нови Сад: Матица српска, 1986); *Грађа за историју Библиотеке Матице српске I-IV* (Нови Сад: Библиотека Матице српске, 1964-1969).

² Милисавец...119.

нагласивши да су се управо у кући овог пештанског адвоката окупљали присталице језичких реформи књижевног и језичког иноватора Ференца Казинција, подједнако Мађари и Срби. У даљем тексту првог тома *Историје Матице српске*, Живан Милисавац наводи да је у Витковићевој кући створена идеја о стварању научног друштва. „Кућа се налазила у Зелдфа (Zöldfa), данас Вереш Палне (Veres Pálne) улици. Те куће више нема...“³. Интернет извор о овом архитектонском објекту наводи да је зграда у центру Пеште срушена 1907. године, што имплицира закључак да је разгледница која се данас, 193 године од оснивања Матице српске, налази у Ликовно-графичкој збирци Библиотеке Матице српске израђена пре поменуте године. У електронској бази података БМС то је означило каталогизатор примерка. На реверсној страни је, ћириличним писмом исписано „Текелијанум у Пешти“ што је евидентирано као наслов разгледнице димензија 9 x 14 cm, а издавач је Српска црквена општина из Пеште.

Текелијанум у Пешти, аверсна стр, разгледнице из ПЗ БМС – илустр. 1

³ Милисавац... 120.

Текелијанум у Пешти, реверсна стр, разгледнице из ПЗ БМС – илустр. 1

Значај изложбених поставки које су организовале установе под Матичиним крововима у прошлости и данас био је очигледан већ у првим деценијама рада Матице српске. У Пешти, где Матица српска са Библиотеком ради од 1826. до 1864. године, прикупљен је одређен број јединица библиотечке грађе и извора ликовног тематског одређења. Међутим, тада се још, нажалост, не може, говорити о приређивању изложби у правом смислу те речи⁴. Надзиратељ Текелијанума из пештанског периода Матице српске са Библиотеком, Тома Теодоровић, први је уочио шансу да се портрети знаменитих личности и географске карте, у власништву Матице српске, изложе суду и процени читалаца, тих корисника библиотечких услуга. О његовом раду у Матици српској са Библиотеком оставио је запис Лазар

⁴ Александар Радовић, „Историјски оквири и савремене презентације Ликовно-графичке збирке Библиотеке Матице српске“, *Библиотекар* год. 57, бр. 1-2 (2015): 60-70.

Чурчић са тимом сарадника у вишетомној *Грађи за историју Библиотеке Матице српске*⁵.

Тек преласком Матице српске са Библиотеком у Нови Сад, стичу се услови за организовање присуство Матице српске и Библиотеке Матице српске у културном животу средине у којој су пословале. У Новом Саду проглашен је нови Матичин устав, први од доласка у град који је у то време окупљао водеће српске књижевнике, ликовне уметнике и композиторе. У граду је деловала Уједињена омладина српска⁶, он је био седиште Српске читаонице (послује од 1845. године), основано је Српско народно позориште. Тада је секретар Матице српске Антоније Хаџић „поднео (је) реферат о раду Матице српске од њеног оснивања до пресељења у Нови Сад. Он је, пре свега, одао признање Јовану Хаџићу Светићу, без кога, како је тачно нагласио, не би било ни Матице⁷“.

---

⁵ *Грађа за историју Библиотеке Матице српске, I књига: 1830–1864*, грађу припремили Иванка Веселинов и Лазар Чурчић (Нови Сад: Библиотека Матице српске, 1964) 37.

⁶ Уједињена омладина српска основана је августа 1866. године у сали Новосадски гимназије где је, углавном, одржавала своје беседе и предавања на различите друштвено-политичке теме мада је основна делатност организације био културни рад. Иако су сарадници Матице српске били у контакту са многим члановима Уједињене омладине српске те две установе су биле засебне. Тон УОС давао је Светозар Милетић (1826-1901), председник Српске народне слободоумне странке и трибун Срба у Аустроугарској монархији. УОС је окупљала знамените Србе тога доба северно од Дунава и Саве и била активна до 1871. године.

⁷ Живан Милисавац, *Историја Матице српске, II део, време изневерених нада и борбе за опстанак, 1864-1880*. (Нови Сад: Матица српска, 1992), 65.

Задужбина владике Платона Атанацковића, прво седиште МС са Библиотеком (фото: Живан Милисавац, *Матица српска 1826-1964*, 1965) – илустр. 2

Ове активности нарочито су дошле до изражаја када је, 1933. године, основан Музеј Матице српске у Новом Саду који је, у седишту тадашње Дунавске бановине, радио до 1945. године⁸. Пословање Библиотеке Матице српске у међуратном периоду није у фокусу пажње аутора овога рада. Опредељење приложника овог текста је да значај књижне и некњижне грађе и извора у Библиотеци Матице српске, из међуратног периода њене историје, сагледају у будућим текстовима.

---

⁸ У овом времену је успостављена изузетна сарадња између Музеја Матице српске и Библиотеке Матице српске на заштити и презентацији културног наслеђа наших простора.

Зграда на Главном тргу у Новом Саду (1888-1926) –аверсна стр.
разгледнице из ПЗ БМС- илустр. 3

Зграда на Главном тргу у Новом Саду (1888-1926) - реверсна стр.
разгледнице из ПЗ БМС- илустр. 3

Послови на набавци, каталошкој библиографској обради и презентацији драгоцене библиотечке и архивске грађе и извора, као и музеалија одвијају се у више установа насталих након Другог светског рата у Новом Саду, све под окриљем

Матице српске. Реч је о Галерији Матице српске, Библиотеци Матице српске и Рукописном одељењу Матице српске (РОМС) који су, следећи савремене приступе пословања, разгранале своје делатности.

Задужбина Марије Трандафил, седиште МС и БМС (1926–данас) –
фотографија из ПЗ БМС – илустр. 4

Оснивањем Галерије Матице српске и покретањем рада Библиотеке Матице српске у савременим условима⁹ изложбе ликовних дела организоване су у згради ГМС на данашњем Тргу галерија. Библиотека Матице српске, седамдесетих година 20. века, изложбе библиотечке грађе и извора организује на различитим локацијама у Новом Саду, најчешће у Антикварници Матице српске, на адреси улица Матице српске бр. 1. Библиотекарство, музеологија и архивистика, као и заштита културног наслеђа истраживане су у Матици српској све до краја педесетих година 20. века када, оснивањем посебних правних лица, Библиотека Матице

⁹ Од јануара 1959. године БМС је самостално правно лице, установа је од 1948. „Централна библиотека Војводине“, а од 1965. прима обавезни примерак ФНРЈ и СФРЈ.

српске, Галерије Матице српске и Рукописног одељења Матице српске (које и данас ради у оквиру Матице српске), новоформиране установе настављају са набавком, обрадом и организованим смештајем библиотечке и музеолошке грађе и извора. Библиотека Матице српске континуирано приређује изложбе у различитим новосадским и иностраним просторима¹⁰ и током последње две деценије 20. и почетком 21. века.

Цртежи Ђорђа Табаковића из Ликовно-графичке збирке БМС о Новом Саду и Новосађанима

Мапе цртежа и акварела, као и многих других ликовних техника (литографија, сериграфија) у Посебним збиркама Библиотеке Матице српске, обједињене су под називом „ликовни радови“ ради што ефикасније набавке, каталошко-библиографске обраде, смештаја и коришћења разнородне библиотечке грађе и извора. За потребе овог рада, издвојена је и презентована колекција цртежа који је, 1952. године, објавио новосадски архитекта Ђорђе Табаковић. Под називом *Нови Сад, 21 цртеж Ђорђа Табаковића*¹¹ представљени су призори града у којем се, од 1864. године, налази Матица српска са Библиотеком. Познавалац архитектонског стваралаштва, педагошког и сликарско-цртачког рада Ђорђа Табаковића (1897-1971), Владимир Митровић, истиче: „Највећи број мотива су препознатљиве новосадске улице са локалима, увек са градском вревом људи и сенки које на цртежима непрестано промичу“¹². Под редним бројем 11 мапе

---

¹⁰ Библиотека Матице српске је била суорганизатор изложбе *Српска књига у Бечу* одржане у просторијама Аустријске националне библиотеке од 19. марта до 27. априла 2002. године.

¹¹ Ђорђе Табаковић, *Нови Сад, 21 цртеж Ђорђа Табаковића* (Нови Сад: Матица српска, 1952)

¹² Vladimir Mitrović, *Arhitekta Đorđe Tabaković (1897-1971)*, (Petrovaradin: Pokrajinski zavod za zaštitu spomenika kulture, 2005), 170.

Табаковићевих цртежа Новог Сада налази се *Стара зграда Матице српске*, како је записано „једна кућа на Пијаци (данас Трг слободе),... власништво Јосифа Гилминга“¹³. У архитектонски објекат на централном новосадском тргу, сведочи историја најстарије српске културне установе, Матица српска се уселила 1888. године. У некадашњој Гилминговој кући остала је до тренутака када је Задужбина Марије Трандафил постала трајно седиште Матице српске и Библиотеке Матице српске (1928).

Цртеж *Стара зграда Матице српске* из мапе **Нови Сад, 21 цртеж Ђорђа Табаковића**, димензија је 27 x 21 cm, а попут осталих ликовних радова из популарне мапе (поједини су цртежи, од 1946. године, објављивани у *Летопису Матице српске*), штампан је у штампарији „Будућност“ из Новог Сада.

Цртеж *Стара зграда Матице српске* из мапе Нови Сад, 21 цртеж Ђорђа Табаковића, Збирка ликовних радова у ПЗ БМС – илустр. 5

¹³ Живан Милисавец, *Историја Матице српске, II део, време изневерених нада и борбе за опстанак, 1864-1880*. (Нови Сад: Матица српска, 1992), 269.

Нови Сад и Матица српска тема су новосадске културне историје и пре него што су лађе „Напредак и „Слога“ петроградског трговца Јована Форовића, те 1864. године, допловиле Дунавом преносећи имовину установе која је (п)остала један од брендова Новог Сада¹⁴. Током више од 190 година историје Матице српске са Библиотеком и Библиотеке Матице српске формиране су колекције старе и ретке српске књиге и драгоцених часописа и листова које баштинимо. Од 1963. године, БМС је оформила Посебне збирке у циљу обједињавања некњижне грађе, а библиотечки фондови који нису књига нити периодика, већ тада, шездесетих година 20. века, стичу пажњу стручне јавности. Интензивнији развој Посебних збирки Библиотеке Матице српске уследио је средином осамдесетих година и нарочито данас, свеприсутном дигитализацијом библиотечке грађе и извора. Током прве две деценије 21. века, ПЗ БМС афирмисала су, текстовима и презентацијама на стручним скуповима, збирке документационе и ситноштампане грађе, колекције фотографија и плаката, збирке географских карата, атласа као и драгоцених музикалија и LP плоча. Овај рад, фотографијама, разгледницама, водичима, плакатима, ликовним радовима и документационом грађом из Посебних збирки Библиотеке Матице српске, сведочи о прошлости српског и других народа који са њим живе. Сlikовном грађом из ових колекција пружа се увид у историјат саме Библиотеке и наговештавају будући дани БМС.

---

¹⁴ Васа Стајић, *Новосадске биографије : из архива Новосадског магистрата. Св. I, А-Ј* (Нови Сад : Град Нови Сад, 1936): *Уметничка топографија Новог Сада*, [руководилац пројекта] Донка Станчић... и [др.] (Нови Сад: Матица српска, 2014)...

Библиотечка грађа и извори из Посебних збирки Библиотеке Матице српске у изложбеним активностима БМС (1959-2019)

Делатност Библиотеке Матице српске од 1959. године тема је која превазилази намере аутора овог текста да, сликом и речју, документују важност збирки некњижне грађе које се, од 1963. године, чувају у БМС. Запажено је значајно присуство библиотечке грађе и извора из Посебних збирки БМС у изложбеним активностима које је, од краја педесетих година, организовала Библиотека Матице српске. Аутори текста су се определили да изложбену активност Библиотеке, само условно, поделе на три периода:

1. Библиотека Матице српске организаторизложби и издавач каталога, самостално или уз сарадњу других установа културе (1959-1991)
2. Изложбе Библиотеке Матице српске испред Свечане сале Матице српске током деведесетих година 20. века (1996-2010)
3. Електронске изложбе Библиотеке Матице српске на дисплејима БМС

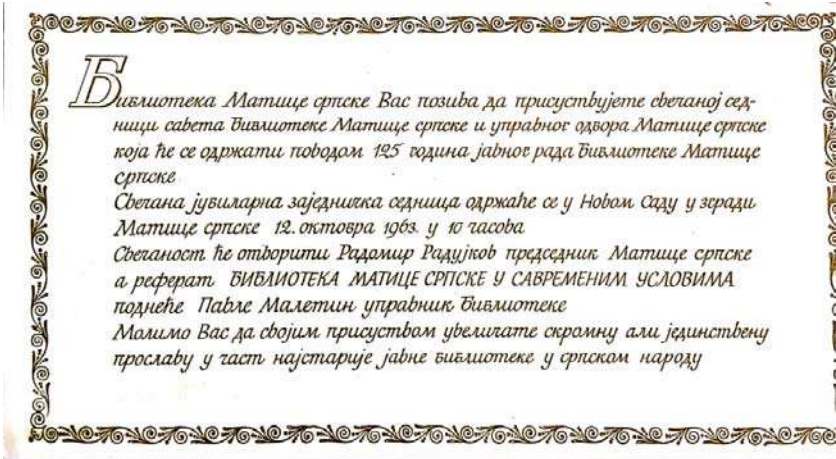
Библиотека Матице српске, активни учесник друштвеног живота у бившој Југославији и Србији, али и ван њених граница, била је организатор изложби и издавач изложбених каталога у протеклих 60 година. Самостално, или у сарадњи са другим културним институцијама у нашој земљи и иностранству организоване су изложбе, о којима данас, деценијама касније, сведоче каталози и плакати у Посебним збиркама БМС. Неки од њих су: *Biblioteka Matice srpske priređuje u Studiju "M" od 19-25. maja 1977. godine izložbu Tito u Vojvodini u vojvođanskoj štampi*; Библиотека Матице српске приређује изложбу књига *Узајамни преводи књижевних дела народа Југославије и народности Војводине* (1978), *Сто година Комунистичког манифеста на српскохрватском језику* (1971), *Izložba Listovi i knjige Narodnooslobodilačkog pokreta u Vojvodini* (са Музејом социјалистичке револуције,

1975), *Укрштају Лазе Костића* (у сарадњи са Позоришним музејом Војводине и Војвођанским музејом, 1991).

Укрштају Лазе Костића, плакат изложбе из ПЗ БМС (1991) – илустр. 6

Значајна одлика изложби организованих у „Студију М“ Радио Новог Сада, Галерији Матице српске и Антикварници Матице српске у Новом Саду је да су, на изложбеним панелима, били изложени плакати, документациони материјали и фотографије из Посебних збирки Библиотеке Матице српске. Организациона самосталност у том времену, у односу на оснивача Матицу српску, резултирала је стварањем нових органа управљања при Библиотеци Матице српске. Приложена позивница из некњижног фонда Посебних збирки документује рад Савета БМС и Управног одбора Библиотеке са позивом на седницу ових тела, октобра 1963. године.

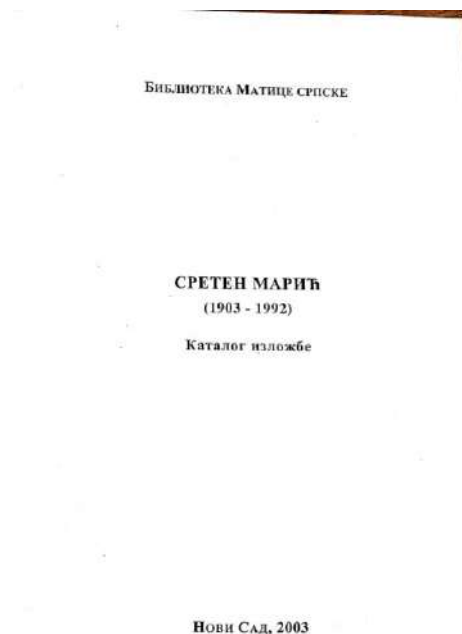

Позивница Савета и УО БМС, ПЗ БМС (1963) – илустр. 7

Афирмација делатности библиотека и других баштинских установа културе одвија се, у 21 веку, различитим информативно-пропагандним средствима. Средином деведесетих година 20. века, Библиотека Матице српске се определила да, спомен на знамените личности српске и међународне културне сцене у прошлости, обележи низом изложби. У витринама, испред Свечане сале Матице српске, од 1996. до 2010. године, реализовано је укупно 178 програма, а публикације, у издању Библиотеке Матице српске, објављене су у колекцији *Каталози изложби* и налазе се у Посебним збиркама. Основна замисао била је да се о одређеној личности (чији се јубилеј те године и месеца обележавао) остави трајни запис у виду библиотечке грађе и извора која се налази у Библиотеци Матице српске и Рукописном одељењу Матице српске. Посебне збирке БМС узеле су учешће презентацијом фотографија из истоимене збирке Библиотеке (Јован Дучић, Сава Шумановић, Јован Хацић, Његош, Сретен Марић и многи други).

Организовањем ових изложби, искоришћена је прилика за афирмацију библиотечке грађе и извора који се налазе у Посебним збиркама Библиотеке Матице српске. Уз

фотографије књижевника, сликара и других уметника, чије је стваралаштво било вредновано, показало се да нечије школско сведочанство или аутограф јесу веома важни историографски извори. Текст аутора изложбе и приређивача изложбеног каталога у издању Библиотеке Матице српске био је употпуњен документационом, сликовном и нотном грађом из фонду БМС. Понека ђачка књижица или радничка маркица (п)остали су, тако, извор нових сазнања о многим српским и страним уметницима, научницима и друштвеним активистима, чиме је некњижна и књижна грађа Посебних збирки Библиотеке Матице српске, добила на значају као научни, информациони и завичајни ресурс.

Каталог изложбе *Срђтен Марић из колекције Каталози изложби БМС* (2003) – ПЗ БМС – илустр. 8

Од јуна 2015. године, Матица српска и Библиотека Матице српске, у Атријуму Библиотеке и Матичиној свечаној сали

организују циклус трибина *Савремени човек и савремени свет*. Аутори овога рада су поменутом друштвеном догађају у Новом Саду посветили текст¹⁵. Приложена илустрација, на једном листу папира, најављује госта трибине *Савремени човек и савремени свет*, уз информацију о датуму одржавања овог скупа.

Плакат трибине *Савремени човек и савремени свет*, ПЗ БМС – илустр. 9

Библиотека Матице српске покренула је, 2006. године, своју дигиталну презентацију под називом Дигитална БМС. На линку <http://digital.bms.rs/ebiblioteka/collections> могуће је преглед садржаја збирки Библиотеке по различитим критеријумима. Аутори овог рада указују на вредност књижне и некњижне грађе које се налазе у Посебним збиркама

¹⁵ <http://digital.bms.rs/ebiblioteka/pageFlip/reader/index.php?type=numerated&id=10611&m=2#page/107/mode/1up>

Библиотеке Матице српске. Сваки изложбени каталог, фотографију, плакат, водич и ликовни рад, постављен на поменути сајт, могуће је визуелно перцепирати и прелистати, чиме је Библиотека Матице српске осавременила пословање и допринела да бројне збирке допру до садашњих и будућих корисника БМС.

Опција „Преузми изложбу“ на сајту Библиотеке Матице српске¹⁶ омогућује корисницима библиотечких услуга, да садржаје електронских изложби које се организују на дисплејима у реновираном Јавном каталогу Библиотеке, виде и прегледају у савременом визуелном окружењу, у PDF формату. Електронске изложбе је могуће „преузети“ у фајлу рачунара и сачувати за будућност. Ову опцију Библиотека Матице српске користи од 2010. године, када је покренута иницијатива да се, савременим средствима, пре свега визуелним, културна историја (која је била презентована изложбама испред свечане сале Матице српске до 2010. године) представи новој генерацији читалаца.

Као илустрацију актуелних настојања да се збирке Библиотеке Матице српске представе што ширем кругу корисника, аутори овога рада, скрећу пажњу на изложбу под насловом *Примирје у Првом светском рату и присаједињење Војводине Србији 1918. Године* којом је БМС обележила крај Великог рата на Балкану. Значајан јубилеј националне историје верификован је на сајту БМС¹⁷, а део грађе је из корпуса Посебних збирки.

Водичи, проспект и подсетник за читаоце - информативна средства о раду Библиотеке Матице српске

Један од видова заштите драгоцене библиотечке грађе и извора, данас је дигитализација. У временима која претходе

---

¹⁶ <http://www.bms.ns.ac.rs/izlozbe/izlozba289.pdf>

¹⁷ <http://www.bms.ns.ac.rs/izlozbe/izlozba283.pdf>

масовној употреби информационих технологија, у библиотечко-информационој делатности објављивана су различита информативна средства којима су баштинске установе културе обавештавале стручну и најширу јавност о свом раду. У послератном периоду, Библиотека Матице српске наставља са набавком, каталошко-библиографском обрадом и заштитом библиотечке грађе и извора. Да би пословање БМС било транспарентније него у времену које му је претходило, крајем осамдесетих година 20. века објављени су водичи о раду БМС. Документовали су напоре генерација библиотечко-информационих стручњака из Библиотеке Матице српске да њену делатност представе најширем кругу корисника.

Данас је на сајту Библиотеке Матице српске могуће „прелистати“ ове публикације, јер је сачувана свака страница текста који су објављени у штампаним издањима БМС. Публиковање информационих средстава о раду установе, током осме и девете деценије прошлог века, било је симултано са интензивнијим присуством музеја, архива и библиотека бивше Југославије и Србије на културној сцени не само наших простора. Информације о историјским координатама и савременим аспектима рада Библиотеке Матице српске до којих, до пре само неколико деценија није било лако доћи, дистрибуиране су, најпре, телевизијским сигналом, а данас друштвеним мрежама. Дигитална Библиотека Матице српске, данас, јесте платформа која, текстом и сликом, информисе садашње и будуће чланове БМС о доступним изворима из највеће библиотеке у Војводини.

Библиотека Матице српске је, некада, штампаним водичима и подсетницима за читаоце, а данас библиотечком грађом и изворима на интернету, информисала о историјату и савременим тендецијама научног и стручног рада у Новом Саду и Србији (али и ван њених граница). Уз информативна средства о прошлим данима и актуелним тенденцијама рада у Библиотеци Матице српске корисницима је пружена је

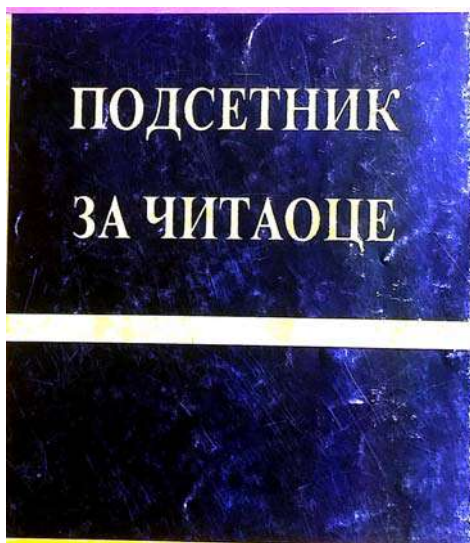
могућност да на серверима Библиотеке прелистају водиче из протеклих деценија, да се увере у бонитет монографских и континуираних извора, као и некњижне грађе и извора којима је посвећен овај рад.

Библиотека Матице српске, чије су законске обавезе према културној јавности прецизно дефинисане Законом о библиотеко-информационој делатности¹⁸ има и моралну обавезу, да успешно пословање настави и у деценијама које следе.

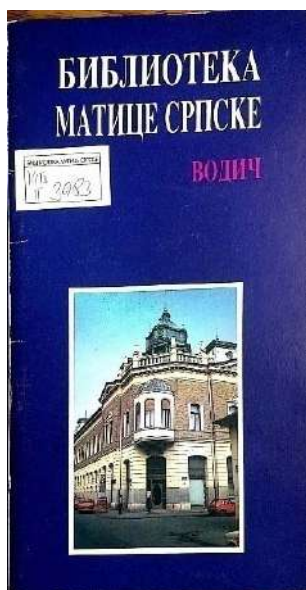

Библиотека Матице српске – проспекат, ПЗ БМС (2011) – илустр. 10

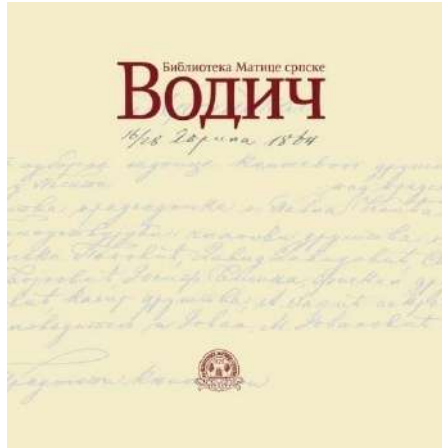
¹⁸ https://www.nb.rs/view_file.php?file_id=3047

Подсетник за читаоце, ПЗ БМС (1991) – илустр. 11

Библиотека Матице српске: водич, ПЗ БМС (1989) – илустр. 12

Библиотека Матице српске: водич, Digital BMS (2017) – илустр. 13

Литература и извори

1. Веселинов, Иванка и Чурчић, Лазар. *Грађа за историју Библиотеке Матице српске: 1826-1864*. Нови Сад: Библиотека Матице српске, 1965.
2. Милисавац, Живан. *Историја Матице српске: I део: време националног буђења и културног препорода: 1826-1864*. Нови Сад: Матица српска, 1986.
3. Милисавац, Живан. *Историја Матице српске: II део: време изневерених нада и борбе за опстанак: 1864-1880*. Нови Сад: Матица српска, 1992.
4. Mitrović, Vladimir. *Arhitekta Đorđe Tabaković: (1897-1971)*. Petrovaradin: Pokrajinski zavod za zaštitu spomenika kulture, 2005.
5. Радовић, Александар. „Историјски оквири и савремене презентације Ликовно-графичке збирке Библиотеке Матице српске“. *Библиотекар* год. 57, бр. 1-2 (2015): 60-70.
6. Стајић, Васа. *Новосадске биографије: из архива Новосадског магистрата. Св. I А-Ј*. Нови Сад: Град Нови Сад, 1936.
7. Тубић, Драган. *Век и по Српске Атине у Пресељење Матице српске из Пеште у Нови Сад: (1864-2014): 150 година*, 6-7. Нови Сад: Матица српска, 2014.
8. Шелмић, Лепосава, прир. *Галерија Матице српске*. Нови Сад: Галерија Матице српске, 2001.
9. *Уметничка топографија Новог Сада*, [руководилац пројекта] Донка Станчић... и [др.] Нови Сад: Матица српска, 2014.

10. <http://digital.bms.rs/ebiblioteka/pageFlip/reader/index.php?type=numerated&id=10553&m=2#page/22/mode/1up>
11. <http://digital.bms.rs/ebiblioteka/publications/view/4808>;
12. <http://digital.bms.rs/ebiblioteka/publications/view/1350>
13. <http://digital.bms.rs/ebiblioteka/pageFlip/reader/index.php?type=numerated&id=10611&m=2#page/107/mode/1up>
14. <http://www.bms.ns.ac.rs/izlozbe/izlozba289.pdf>
15. <http://www.bms.ns.ac.rs/izlozbe/izlozba283.pdf>
16. https://www.nb.rs/view_file.php?file_id=3047

MATICA SRPSKA LIBRARY BASED ON THE LIBRARY MATERIAL AND SOURCES FROM THE SPECIAL COLLECTIONS OF THE BMS

Abstract: In this paper, the selected copies of literary and non-literary library materials and sources presented the past and present business of the Matica Srpska Library from Novi Sad. The history and contemporary moment of the MSL is shown in cataloged and digitized brochures and guides in the MSL edition, as well as invitations, photographs and posters that testify about the work of the Matica Srpska Library. The photograph of Matica Srpska's seat was promoted when MSL had been operating in the capital of Vojvodina for decades, as well as posters where is the Library of Matica Srpska, together with other cultural institutions, was designated as the organizer of the exhibitions in Novi Sad and the province. The exhibition catalogs were published when, in the nineties of the 20th century, the Library of Matica Srpska organized programs on the occasion of the anniversary of significant personalities of Serbian education, science and culture, while today exhibitions are organized in electronic format about which there are records on the website of MSL. The paper documents various information resources that the activity of the Matica Srpska Library on the cataloging and protection of Serbian written material and sources is approached not only to the local cultural public. The MSL Guidelines and prospectuses show the business and functions of the Library as a national and native resource of printed matter and sources. The aforementioned activities have been confirmed the Library of Matica Srpska as a significant participant in cultural life in Serbia.

Key words: Matica srpska Library, literary and non-literary materials and sources, special collections, cataloging, digitization, guides, posters, photographs.
